

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Keila Linnavalitsus
piia.peterson@keila.ee
Keskväljak 11
76608, Keila

29.05.2025 nr 5.1-3/14956-1

JÄRELEVALVE AKT

I ÜLDSÄTTED

- 1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 157 lõige 3; lastekaitse seaduse (LasteKS) § 38 lõige 6.
- 1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti: Keila Linnavalitsuse lastekaitsetöötajate vastavust lastekaitse seaduse (LasteKS) §des 19 ja 20 sätestatud nõuetele, hinnati, kas kohaliku omavalitsuse üksus on loonud tingimused lastekaitse töö tegemiseks ning kontrolliti LasteKSis sätestatud nõuete täitmist.
- 1.3. Järelevalve teostamise koht: Keskväljak 11, Keila linn.
- 1.4. Paikvaatluse aeg: 09.04.2025.
- 1.5. Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) üldosakonna järelevalve talituse juhtivspetsialist Aasa Harjak ja peaspetsialist Annika Steinberg.
- 1.6. Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: paikvaatlus, dokumentide, sh STARI andmete analüüs, kirjalik küsitlemine ja intervjuu.
- 1.7. Järelevalvetoimingute juures osalesid Keila Linnavalitsuse sotsiaalosakonna juhataja Piia Peterson, laste heaolu juhtivspetsialist Liina Kõiv ning laste heaolu spetsialistid Erki Uus ja Eleri Rattasepp.

II JÄRELEVALVE TULEMUSED

SKA tuvastas, et Keila Linnavalitsus ei ole järginud järgmisi õigusaktides sätestatud nõudeid:

2.1. **LasteKS § 19 lõige 2**, mille kohaselt peab lastekaitsetöötaja hiljemalt kahe aasta möödumisel alates lastekaitsetöötajana teenistusse asumisest omandama sotsiaaltöötaja kutse spetsialiseerumisega lastekaitsele.

Keila Linnavalitsuse lastekaitsetöötajatel Liina Kõivul ja Erki Uuel puudub sotsiaaltöötaja kutse spetsialiseerumisega lastekaitsele.

2.2. **LasteKS § 28 lõiked 1 ja 2**, mille kohaselt tuleb enne abivajavale lapsele sobiva meetme kohaldamist hinnata lapse abivajadust ning lastekaitsetöötaja või lapsega töötav isik peab lapse

abivajadust hinnates andma hinnangu lapse füüsilisele, tervislikule, psühholoogilisele, emotsionaalsele, sotsiaalsele, kognitiivsele, hariduslikule ja majanduslikule seisundile ning andma hinnangu kasvatava isiku vanemlikele oskustele.

Lastekaitsetöötajad ei ole kontrollitud menetlustes 22254192485, 24268384805 ja 24275213906 enne teenusele suunamist hinnanud lapse abivajadust.

2.3. LasteKS § 29 lõige 3, mille kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus kümne päeva möödumisel abivajavast lapsest teada saamisest tegema otsuse juhtumikorralduse algatamiseks või algatamata jätmiseks või juhtumi edastamiseks pädevale ametiisikule.

Lastekaitsetöötajad ei ole kontrollitud menetlustes viitenumbritega 24275213906, 22254192485 ja 23266452545 teinud otsust juhtumikorralduse algatamiseks ega algatamata jätmiseks või juhtumi edastamiseks pädevale isikule kümne päeva jooksul peale abivajadusest teada saamist.

2.4. LasteKS § 29 lõige 5, mille kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus abivajava lapse abivajaduse hindamisel ja abi osutamisel välja selgitama ja dokumenteerima lapse arvamuse ning lisama selle lapsega seotud kohustuslikule juhtumiplaanile, kui eriseadus ei sätesta teisiti.

Lastekaitsetöötaja ei olnud kontrollitud menetlustes viitenumbriga 23266452545 välja selgitanud ega dokumenteerinud lapse arvamust.

2.5. SHS § 144 lõige 1 punkt 8, mille kohaselt tuleb kohaliku omavalitsuse üksusel kanda STARi sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri põhimääruses kehtestatud korras andmed lastekaitseaduse tähenduses abivajava lapse ning abivajava lapse juhtumiga seotud kohtulahendite, toimingute ja menetlustoimingute kohta.

Lastekaitsetöötajad ei ole kontrollitud menetlustes viitenumbritega 24275213906 ja 22254192485 kandnud abivajava lapse juhtumiga seotud toiminguid kehtestatud korras STARi.

Vaatamata tuvastatud puudustele ei pea Sotsiaalkindlustusamet neid puudusi süsteemseteks ning leiab, et menetlustes on siiski lähtutud laste huvidest.

Lasteks § 19 lõike 2 osas leiab SKA, et ettekirjutuse tegemine on vajalik, et lõpetada rikkumine võimalikult kiiresti. Ettekirjutus tehakse eraldi haldusaktiga.

III JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

3.1. Keila linna üldandmed ja lastekaitsetöö korraldus

Rahvastikuregistri 2025. aasta 1. jaanuari seisuga elab Keila linnas kokku 2663 last. Lastekaitse valdkonda juhib sotsiaalosakonna juhataja. Lastekaitse spetsialistidena töötavad Liina Kõiv, Erki Uus ja Eleri Rattasepp. Kõik lastekaitse spetsialistid omavad kõrgharidust. Keila Linnavalitsuse lastekaitse spetsialistid Erki Uus ja Liina Kõiv on teenistusse võetud 01.10.2021. Kuna Erki Uus ja Liina Kõiv ei ole omandanud teenistusse asumisest kahe aasta jooksul sotsiaaltöötaja kutset spetsialiseerumisega lastekaitsele, siis ei vasta nad lastekaitsetöötajale esitatud nõuetele. Keila Linnavalitsuse noorte heaolu valdkonnaga tegeleb noorte heaolu spetsialist. Keila Linnavalitsus kontrollib lastekaitsetöötajatele Lasteks §s 20 sätestatud piirangute puudumist ametniku teenistusse asumisel ning teenistuses olevate ametnike puhul kord aastas. Viimane kontroll teostati märtsis 2025.

Peamised abivajaduse valdkonnad, millega lastekaitsetöötajad igapäevaselt tegelevad, on seotud hooldusõiguse küsimustega, vanemate vaheliste vaidlustega, koolitõrgete, vaimse tervise probleemide, puudulike vanemlike oskuste, õigusrikkumiste, hooletusse jätmise, majanduslike raskuste, erivajaduste, terviseprobleemide ning alkoholi kuritarvitamisega. Viimastel aastatel on Keila Linnavalitsuse sotsiaalosakonna prioriteediks olnud olemasolevate lastekaitsetöötajate hoidmine ja toetamine, et nad suudaksid toime tulla kõrge töökoormusega. 2025. aastal on seatud eesmärgiks ennetustegevuse tugevdamine ning lastega töötavate spetsialistide koolitamine, et parandada abivajavate laste märkamist ja toetust.

Lastekaitsetöö korraldus omavalitsuses hõlmab ka mitmekülgset teenuste pakkumist lastele ja peredele. Keila linnas on võimalik saada psühholoogilist- ja perenõustamist, loovteraapiat. Keila Sotsiaalkeskus pakub peredele ja lastele tugisikuteenust. Teenuste pakkumine on paindlik ning isik saab valida endale sobiva teenusepakkuja, mille eest tasub omavalitsus vastavalt hindamisele. Teenuste kättesaadavus on hea ning abi saab reeglina paari nädala jooksul. Keila Linnavalitsus osaleb SOS Lasteküla peretugevdusprogrammis, noortegarantii (ehk NEET) tugisüsteemi projektis, ennetusprogrammis „Puhas tulevik“ ning rakendatakse võrgustikutööl põhinevat mudelit "Ringist välja". Keila Linnavalitsus panustab järjepidevalt vanemahariduse edendamisse. Üheksa aastat on omavalitsus osalenud "Imelised Aastad" programmis ning 2024. aastal mitmekesisistas Keila Linnavalitsus vanemahariduse edendamise võimalusi. Lisandus Gordoni Perekooll ning toimus erivajadustega laste lapsevanemate tugigrupp. Ühtlasi osales Keila Linnavalitsus vaimse tervise teenuse osutamise projektis, mille kaudu toetati linna elanike vaimset tervist ja heaolu. Lastekaitsetöötajad hindavad kõrgelt võimalust valida erinevate teenusepakkuja vahel, mis võimaldab paindlikult leida igale perele sobivaima lahenduse.

Keila linnas on lastekaitsetöötajatele tagatud võimalus osaleda koolitustel, supervisioonidel ja kovisioonidel. Osakonna motivatsioonipaketti kuuluvad supervisioonid, meeskonnaüritused ning kolm tervispäeva, mis aitavad ennetada läbipõlemist ja toetavad töötajate vaimset tervist. Lastekaitsealast teavitustööd tehakse peamiselt kohaliku lehe ja projektide raames. Süsteemsema teavitustöö arendamine on üks tulevikueesmärke. Koostööpartneriteks on nõustamis- ja teraapiakeskused ning Sotsiaalkindlustusamet. Koostööd hinnatakse väga heaks. Suurimateks kitsaskohtadeks peetakse töökoormuse kasvu ning vajadust parandada lastekaitsetöö kuvandit ühiskonnas, et tagada eriala jätkusuutlikkus ja motiveerida uusi töötajaid valdkonda tulema.

3.2. Järelevalve menetlus

Järelevalvemenetlus lastekaitsetöö üle algatati 26.03.2025. Järelevalve teostamisel kontrolliti Keila Linnavalitsuse lastekaitsetöötajate vastavust Lasteks §des 19 ja 20 sätestatud nõuetele, hinnati, kas kohaliku omavalitsuse üksus on loonud tingimused lastekaitse töö tegemiseks ning analüüsiti lastekaitsetöö menetlusi sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistris (STAR). Järelevalve käigus kontrolliti peamiselt lastekaitsetöötajate tegevust lapse hooldus- ja/või suhtlusõiguse vaidluse perioodil ning lapsele abi osutamist tema heaolu toetavate meetmete kohaldamisega viisil, mis seab esikohale lapse parimad huvid ning parandab lapse ja lapsevanemate vahelisi suhteid.

Keila Linnavalitsuse sotsiaalosakonna juhile ja lastekaitse spetsialistidele saadeti küsimustik. Vastustes kirjeldati omavalitsuse lastekaitsetöö korraldust, pakutavaid teenuseid, lastekaitse prioriteete aastatel 2024/2025 ning laste õiguste ja heaolu tagavaid põhimõtteid. Lisaks anti ülevaade lastekaitse tööprotsessidest hooldus- ja suhtlusõigusvaidluste juhtumite käsitlemise vaates. Järelevalve raames küsiti tagasisidet ka lastekaitse spetsialistide koostööpartneritelt. Küsimustik saadeti üheksale koostööpartnerile, kellest vastas kuus. Lisaks toimusid järelevalvemenetluse raames Keila Linnavalitsuses 9. aprillil vestlused sotsiaalosakonna juhataja ja lastekaitsetöötajatega.

3.3. Paikvaatluse ja küsitluste kokkuvõte

Küsitluste kokkuvõte

Keila linna lastekaitse valdkonna korraldus põhineb paindlikul ja töötajate heaolu arvestaval töökorraldusel, mille eesmärk on tagada tõhus abi abivajavatele lastele ja nende peredele. Sisseelamisprotsess uutele töötajatele on korraldatud mentorluse kaudu, kus kogenumad kolleegid juhendavad uusi töötajaid kahe kuu jooksul ning selle eest makstakse lisatasu.

Lastekaitsetöötajatele on tagatud vajalikud töövahendid ning võimalus kasutada kaugtöö vorme. Töötajate töökoormus on suur ning läbipõlemise risk on kõrge, mistõttu on omavalitsus planeerinud meeskonda täiendavalt tööjõudu värvata. Tööjaotus toimub juhtumite keerukuse ja

töötajate hetke koormuse alusel, kus juhtivspetsialist hindab olukorda ning suunab juhtumid vastavalt vajadusele.

Hooldus- ja suhtlusõigusvaidluste lahendamisel peavad lastekaitsetöötajad oluliseks eelkõige lapse arvamuse väljaselgitamist ning tema seisukohtade arvestamist. Menetluse käigus nõustatakse vanemaid, toetatakse kokkulepete sõlmimist ning vajadusel tutvustatakse ja soovitatakse perelepitusteenust. Kui vanemad ei jõua omavahel kokkuleppele, selgitatakse kohtusse pöördumise võimalusi. Lastekaitsetöötajad saavad hooldus- ja suhtlusõigusvaidluste juhtumites kohtuga seotud dokumentide koostamisel õigusalt tuge õigusnõunikult ja linnasekretärit.

Lastekaitsetöötajad rõhutavad, et juhtumite lahendamisel tuleb hinnata iga lapse individuaalset abivajadust ning vajadusel suunata pere erinevatele tugiteenustele, et toetada nii lapse kui vanemate toimetulekut. Samuti peetakse oluliseks, et lapse arvamuse väljaselgitamine toimuks viisil, mis ei asetaks last lojaalsuskonflikti ega sunniks teda vanemate vahel valima.

Koostööpartneritena kaasatakse juhtumite lahendamisse perenõustamis- ja psühholoogilise nõustamise teenusepakkujaid, teraapiakeskusi, Sotsiaalkindlustusametit (sh perelepitusteenus) ning vajadusel kohtumenetluses lapsele määratud esindajat. Vajadusel kaasatakse ka laiendatud perekonda ja sugulasi, et toetada lapse parima huvi tagamist. Koostööd partneritega hinnatakse väga heaks, kuid samas tunnetatakse puudust spetsiifilistest teenustest, näiteks alaealistele sõltlastele mõeldud toetavatest teenustest ning jätkutoest pärast KLAT-programmi. Tuuakse esile, et keeruline on leida lahendusi olukordades, kus perelepitusteenus ei ole toonud kokkulepet, kuid vanemad ei ole valmis kohtusse pöörduma.

Paikvaatluse kokkuvõte

Tööprotsesside korraldus on üles ehitatud meeskonnatööle ja koostööle. Töökorraldus põhineb meeskonnatööl, regulaarsel infovahetusel ning töötajate toetamisel. Lastekaitse kohtumised toimuvad regulaarselt kord kuus ning meeskonna koostööd toetavad ühised lõunad ja üritused. Tööruumide puudus on märkimisväärne probleem, kuna kliendivestlusteks pole piisavalt eraldi ruume ning töötajad peavad omavahel tööplaane kooskõlastama, et tagada privaatsus.

Nii nagu küsimustike vastustest, joonistus ka läbiviidud intervjuudest välja ühtne arusaam töökoormuse kõrgest tasemest ning vajadusest täiendavate ressursside ja spetsiifilisemate koolituste järele. Lastekaitsetöötajad rõhutavad, et töökoormus on väga suur ning keerukad juhtumid, eriti hooldus- ja suhtlusõiguse vaidlused, nõuavad palju aega ja tähelepanu. Hooldus- ja suhtlusõiguse vaidlused on mahukad ning sageli ei piisa ühest abimeetmest. Probleemide lahendamine nõuab järjepidevat tööd, koostööd erinevate spetsialistidega ning paindlikku lähenemist iga pere vajadustele.

Keila Linnavalitsuses on loodud juhtivspetsialisti ametikoht, mille eesmärk on lastekaitsetöö koordineerimine, kvaliteedi jälgimine ja arendustegevuste elluviimine. Tegelikult täidab juhtivspetsialist aga lastekaitsetöötaja igapäevaseid menetlusülesandeid, sest valdkonna töömaht on liiga suur ja meeskond ülekoormatud. See tähendab, et strateegilised ja koordineerivad tegevused, milleks ametikoht loodi, jäävad suuresti täitmata. Selline olukord pärsib süsteemset juhtimist, ennetustegevust, kvaliteedi hindamist ning koostöö arendamist teiste asutustega.

Tõstataks ka vajadus parema ühiskondliku kuvandi ja süsteemsema teavitustöö järele. Madala lastekaitsetöö teadlikkuse ja negatiivsete hoiakute tõttu kogevad lastekaitsetöötajad vastuseisu, usaldamatust ja koostöö raskusi. Ajakohane ja läbipaistev kommunikatsioon aitab kujundada mõistvat ja toetavat suhtumist ning toetab ennetustööd.

Keila Linnavalitsuse lastekaitsetöötajad peavad positiivseks olemasolevaid motivatsioonimeetmeid nagu supervisioonid, koolitused, paindlik tööaeg ja meeskonnaüritused, kuid nende piisavuse ja atraktiivsuse osas on hinnangud erinevad. Töötajad leiavad, et nii motivatsioonipakett kui palgatingimused vajaksid olulist parendamist, et tagada töötajate rahulolu, vähendada läbipõlemise riski ning tagada valdkonna jätkusuutlikkus. Keila linna lastekaitsetöö

korraldus on paindlik ja töötajakeskne, kuid vajab täiendavat tööjõudu ja paremaid ruumilisi tingimusi, et tagada jätkusuutlik ja kvaliteetne abi abivajavatele lastele ning nende peredele.

Koostööpartnerite küsitluse kokkuvõte

Koostööpartneritel paluti hinnata koostööd Keila Linnavalitsusega 10-palli skaalal. Kõik vastanud partnerid hindasid koostööd hindega 8, mis peegeldab üldist rahulolu. Koostöö Keila Linnavalitsuse lastekaitsetöötajatega on partnerite hinnangul üldiselt hea, konstruktiivne ja toimiv. Infovahetus toimub kiiresti, suhtlus on paindlik ning vajadusel leitakse kiiresti lahendused. Enamasti alustavad suhtlust Keila Linnavalitsuse lastekaitsetöötajad või laste heaolu spetsialistid, kui on vaja suunata laps või pere teenusele või saada infot lapse olukorra kohta. Samas rõhutavad mitmed partnerid, et suhtlus on kahepoolne ja algatus võib tulla ka koostööpartnerilt, sõltuvalt olukorrast ja juhtumist.

Võrgustikutöö formaadid on mitmekesised. Viiakse läbi võrgustikukohtumisi, ümarlaudu, telefoni- ja meilivahetust ning vajadusel kasutatakse juhtumipõhist nõustamist. Koostööpartnerid hindavad kõrgelt, et Keila Linnavalitsuse spetsialistid on kättesaadavad ning suhtlus on vahetu ja sõbralik. Samuti on koostööpartnerid rahul, et nende tagasisidet ja erialast kompetentsi arvestatakse ning tagatakse konfidentsiaalsus. Tagasisidet antakse peamiselt kirjalikult, tavaliselt teenuse osutamise perioodi lõpus. Samuti jagatakse informatsiooni vajadusel jooksvalt, kui ilmnevad probleemid (nt pere ei osale teenusel, ilmnevad uued mured) või kui pere abistamiseks on vajalik kaasata täiendavat spetsialisti

Murekohtadena tuuakse välja, et võrgustikutöös võib esineda raskusi, kui lastekaitsetöötajad vahetuvad. Uute töötajatega harjumine võtab aega ning võib tekkida ebakindlust ootuste ja koostöö sujumise osas. Teenusepakujate töökoormus ja järjekorrad võivad põhjustada olukordi, kus uusi kliente ei saa kohe vastu võtta, mis võib mõjutada abi kättesaadavust. Mõnedel juhtudel on probleemiks abi piiratud maht. Teenuse vajadus võib olla suurem kui omavalitsuse poolt ette nähtud kordade arv, mistõttu abi ei pruugi alati olla piisav. Ühest vastusest ilmses, et suurimad takistused on tekkinud haridusvaldkonnas, kus õpetajate suhtumine ja ebapiisav arusaam laste erivajadustest võivad põhjustada lisaprobleeme. Vajadus on suurema paindlikkuse ja koostöö järele haridusasutuste poolt.

3.4. Lastekaitse juhtumite menetlemise analüüs

Järelevalve käigus kontrolliti STARi kantud lastega seotud juhtumite viitenumbritega 24268384805, 25277325348, 24275213906, 22254192485 ja 22256865408 menetlemist.

Lastekaitse juhtumite menetlemise analüüs on edastatud Keila Linnavalitsusele 29.05.2025 (nr5.1-3/14948-1, registreeritud dokumendihaldussüsteemis Delta).

IV TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

Sotsiaalkindlustusamet tuvastas enim rikkumisi järgmistes valdkondades:

Lapse abivajaduse hindamine. Analüüsitud kuuest menetlusest kolme puhul ei hinnatud enne teenusele suunamist lapse abivajadust või lapse abivajadus polnud hinnatud nõuetekohaselt. Abivajaduse hindamise eesmärk on tagada olukord, kus selgitatakse välja lapse tegelik vajadus ning see on vajalik mõistmaks, milline abimeede on last ja peret kõige enam toetavam ja riske maandavam. Lapse abivajadust hinnates peab lastekaitsetöötaja andma hinnangu lapse füüsilisele, tervislikule, psühholoogilisele, emotsionaalsele, sotsiaalsele, kognitiivsele, hariduslikule ja majanduslikule seisundile; last kasvatava isiku vanemlikele oskustele. Lastekaitsetöötaja või lapsega töötav isik peab lapse abivajaduse hindamisse kaasama lapse ja last kasvatava isiku või lasteasutuse, kus laps viibib.

Juhtumimenetluse algatamise või algatamata jätmise otsustamine. Juhtumikorralduse algatamiseks või algatamata jätmiseks ei tehtud otsust kümne päeva möödumisel kolmes juhtumis. Lasteks § 29 lõige 3 sätestab konkreetse tähtaja (10 päeva), mille jooksul peab omavalitsus langetama otsuse. Selline ajapiirang aitab vältida põhjendamatu viivitust abi

osutamisel ning tagab lapse õiguse õigeaegsele kaitsele ja toetusele. Abivajava lapse teate vastuvõtmisel tuleb saada juhtumist võimalikult kiiresti selge ülevaade nii kiiresti kui võimalik.

Lastekaitsetöö tõhustamiseks ja paremaks korraldamiseks soovitab SKA:

- Motiveerida töötajaid pikaajaliselt ametisse jääma, pakkudes konkurentsivõimelisi töötingimusi ja motivatsioonipaketti.
- Sobivate töötingimuste loomine, sealhulgas lapsevanematega ja lastega suhtlemiseks mõeldud ruumid, mis võimaldaksid privaatsust ja toetaksid kvaliteetset nõustamist.
- Ennetada tööalast stressi ja lastekaitsetöötajate läbipõlemist, sh toetavate meetmete kehtestamine töökeskkonnas.
- Töökoormuse tasakaalustamiseks ning menetluste kvaliteedi tagamiseks on soovitatav hinnata töökoormust ning vajadusel värvata lastekaitsetöötajate meeskonda täiendav spetsialist. Lisatöötaja võimaldaks juhtivspetsialistil keskenduda oma ametijuhendijärgsetele ülesannetele.
- Panustada senisest enam lastekaitsetöö avalikku tutvustamisse ning kogukonna teadlikkuse tõstmisse läbi regulaarse ja eesmärgistatud teavitustöö (nt infopäevad, artiklid kohalikus meedias, sotsiaalmeedia kasutamine).
- Taotleda keerulisemate juhtumite lahendamiseks SKA laste heaolu osakonnalt nõustamisteenust.

(allkirjastatud digitaalselt)
Annika Steinberg
peaspetsialist (järelvalve)